

پاورپوینت درس 18 مطالعات اجتماعی پایه پنجم ابتدایی

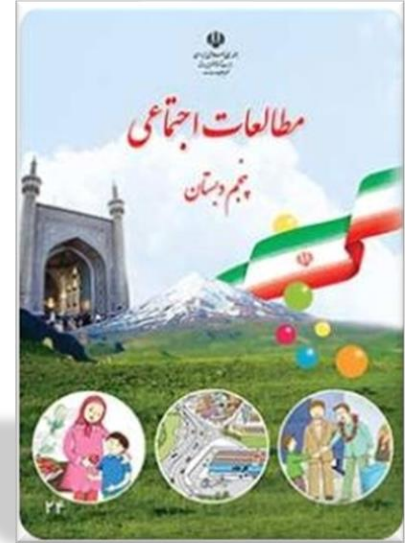
سفر به کربلا (2)

تهیه و تنظیم:

نام معلم:

مدرسه:

کلاس:

درس هجدهم 18

سفر به کریلا (2)

یک هفته از سفر عماد می گذشت. رضا بی صبرانه منتظر بازگشت برادرش بود. او و خواهرانش دیده بودند که عماد چقدر مشتاق سفر کربلاست. برای همین، خیلی دوست داشتند بدانند که او آن یک هفته را چگونه گذرانده و از چه جاهایی دیدن کرده است.

روزی که قرار بود عماد از سفر برگردد، اعضای خانواده و بعضی از خویشان و دوستان برای استقبال از او به فرودگاه رفتند. رضا دلش می خواست از همان فرودگاه سؤال هایش را شروع کند ولی صبر کرد تا به خانه برسند و برادرش هم کمی استراحت کند.

پس از نماز ظهر و خوردن ناهار، همه ی اعضای خانواده دور هم نشستند و منتظر شدند تا عماد برایشان حرف بزند. عماد سوخاتی هایی را که برای رضا و خواهرانش آورده بود به آن ها داد و بچه ها هم تشکر کردند.

رضا پرسید: «شما از اینجا به بغداد پایتخت عراق رفتید؟»

عماد گفت: «نه. ما در فرودگاه نجف از هواپیما پیاده شدیم و سه روز اول را در نجف بودیم. آرامگاه مقدّس امام اوّل ما، حضرت علی (ع)، در این شهر قرار دارد. در نجف وقتی به مهمان سرا رسیدیم، وسایلمان را در اتاق ها گذاشتیم؛ غسل زیارت کردیم و با وضو به حرم امام علی (ع) رفتیم. من در حرم امام علی (ع) برای همه دعا کردم. در روزهایی که در نجف بودیم، برای نماز خواندن به حرم می رفتیم. من در آنجا دعا کردم که به یاری خدا بتوانیم رفتار و گفتار امام علی(ع) را در زندگی خود سرمشق قرار دهیم.

رضا گفت:

من درباره ی زندگی حضرت علی (ع) و رویدادهای زمان ایشان مطالعه کرده ام.

جامعه ی اسلامی بعد از پیامبر خلافت ابوبکر

پس از رحلت پیامبر گرامی اسلام حضرت محمد (ص)، میان گروه هایی از مسلمانان، بر سر جانشینی (خلافت) آن حضرت اختلاف پیدا شد. البته پیامبر اکرم (ص) در آخرین سفرشان به مکه، در محلی به نام غدیر خم، حضرت علی (ع) را به عنوان جانشین خود معرفی کرده بودند. بنابراین، گروهی حضرت علی (ع) را جانشین آن حضرت می دانستند.

سرانجام، ابوبکر به خلافت انتخاب شد. گروهی از مردم با ابوبکر بیعت کردند؛ یعنی، با او پیمان بستند که از دستوراتش پیروی کنند. حضرت علی (ع) و یارانش برای اینکه در میان مسلمانان اختلاف ایجاد نشود، سکوت کردند.

خلافت عمر و عثمان

بعد از ابوبکر، عمر خلیفه شد. در زمان عمر، مسلمانان سرزمین های زیادی از جمله ایران را به قلمرو اسلام افزودند. عمر پس از ده سال خلافت، توسط یکی از مخالفانش مجروح شد و چند روز بعد درگذشت.

پس از عمر، عثمان به خلافت رسید. در زمان خلافت او بعضی از حاکمان شهرها به مردم ستم می کردند. مردم از عثمان خواستند تا آن حاکمان را از کار برکنار کند ولی او به خواسته ی آن ها توجهی نکرد. سرانجام، گروهی از مخالفان، خانه ی عثمان را محاصره کردند و او را کشتند.

خلافت حضرت علی(ع)

پس از کشته شدن عثمان، مسلمانان با خواهش و اصرار از حضرت علی (ع) خواستند که خلافت را بپذیرد و با اشتیاق با حضرت علی (ع) بیعت کردند. حضرت علی(ع) شهر کوفه را که در عراق قرار داشت مرکز خلافت خود قرار دادند. آن حضرت همانند محرومان و مستضعفان زندگی ساده ای داشتند؛ برای اجرای عدالت تلاش می کردند و دست ستمگران را از بیت المال کوتاه کردند. به همین دلیل، با شروع خلافت حضرت علی (ع) و آشکار شدن شیوه ی حکومت وی، برخی از سوجدویان بیعت خود را شکستند و به مخالفت و جنگ با آن حضرت پرداختند اما سرانجام، شکست خوردند.

جنگِ صِفِّین

پس از مدتی همه ی سرزمین های اسلامی، به جز شام(سوریه)، پیرو حضرت علی (ع) شدند. در آن زمان، معاویه پسر ابوسفیان، حاکم شام بود. حضرت علی (ع) معاویه را که مردی فاسد و ستمگر بود، از حکومت شام برکنار کردند اما معاویه از این دستور سرپیچی کرد و همچنان در شام ماند و به مخالفت با امام علی (ع) ادامه داد.

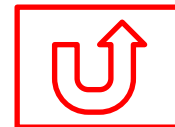

حرم حضرت علی (ع) شهر نجف

سرانجام، میان امام علی (ع) و معاویه جنگ درگرفت. در روز آخر جنگ، چون پیروزی سپاهیان حضرت علی (ع) قطعی بود، معاویه پریشان شد و از مشاور حيله گر خود، عمرو عاص، خواست تا هرچه زودتر چاره ای بیندیشد. او به لشکریان پیشنهاد کرد که قرآن ها را بر سر نیزه ها کنند و فریاد بزنند: «ما همه پیرو این کتابیم و نباید با هم جنگ کنیم.»

برخی از سپاهیان امام علی (ع) این پیشنهاد را پذیرفتند و از جنگ دست کشیدند. حضرت علی (ع) سعی کردند فریب خوردگان سپاه را از حيله ی دشمن آگاه کنند اما موفق نشدند.

سرانجام، قرار شد از هر دو سپاه نماینده ای انتخاب شود؛ دو نماینده با هم گفت و گو کنند و حکمی بدهند. حضرت علی (ع) و معاویه هم این حکم را بپذیرند.

معاویه، عمروعاص را که مردی فاسد و حيله گر بود، انتخاب کرد. گروهی از سپاهیان فریب خورده ی امام علی (ع) برخلاف نظر آن حضرت، نماینده ای به نام ابوموسیٰ اشعری را که مردی ساده لوح بود، انتخاب کردند. هنگام مذاکره، عمروعاص، ابوموسیٰ اشعری را فریب داد و به او گفت: «بیا هم معاویه و هم علی را از خلافت برکنار کنیم». ابوموسیٰ پذیرفت و برکناری حضرت علی (ع) را از خلافت اعلام کرد اما عمروعاص زیر قول خود زد و اعلام کرد که معاویه، خلیفه ی مسلمانان است.

خوارج

پس از آنکه عمرو عاص توانست ابوموسی را فریب دهد و معاویه را به عنوان خلیفه معرفی کند، گروهی از سپاهیان حضرت علی (ع)، به جای پذیرش اشتباه خود، از اطاعت آن حضرت سرپیچی کردند و با او دشمن شدند. این گروه، که خوارج نامیده شدند، خلافت معاویه را نیز قبول نداشتند. خوارج که مردمی بی رحم و نادان بودند، از آن پس به آزار و کشتار مسلمانان پرداختند. عاقبت، حضرت علی (ع) ناچار شدند با خوارج بجنگند. در پایان این جنگ، حضرت علی (ع) پیروز شدند. خلافت حضرت علی (ع) تقریباً پنج سال طول کشید. این دوره سراسر مبارزه بود و آن حضرت لحظه ای از آشوب دشمنان در امان نبودند اما در همین مدت کوتاه توانستند عدالت را در جامعه برقرار کنند و ظلم و ستم را براندازند.

حضرت علی (ع) یاور و پشتیبان مظلومان و یتیمان و نمونه ی کامل شجاعت و ایمان بودند. ایشان بار دیگر روش پیامبر و دین اسلام را زنده کردند.

شهادت امام علی (ع)

حرم حضرت علی (ع)

پس از شکست سخت خوارج در جنگ نهروان، یکی از آن‌ها مأمور کشتن حضرت علی (ع) شد. او که ابن ملجم نام داشت، در سحرگاه روز ۱۹ رمضان سال چهارم هجری، هنگامی که حضرت علی (ع) در مسجد کوفه مشغول خواندن نماز صبح بودند، با شمشیر زهرآلود خود ضربه‌ای به سر آن حضرت زد. حضرت علی (ع) دو روز بعد، در ۲۱ رمضان به شهادت رسیدند.

خلافت امام حسن (ع)

پس از شهادت حضرت علی (ع)، پیروان آن حضرت با پسر بزرگ ایشان، امام حسن (ع)، بیعت کردند. معاویه از این موضوع آگاه شد و با تعداد زیادی از سپاهیان به سمت عراق حرکت کرد. امام حسن (ع) نیز آماده ی جنگ شدند اما بسیاری از سپاهیان او را افراد منافق یا سست ایمان تشکیل می دادند. معاویه با وعده ی پول و مقام، میان افراد سپاه امام حسن (ع) اختلاف ایجاد کرد و برخی از آن ها را از دور ایشان پراکنده کرد. با وجود این، چون از جنگ می ترسید، نامه ای برای امام فرستاد و از او خواست که با وی صلح کند. امام حسن (ع) پیشنهاد صلح را با شرایطی که به نفع مسلمانان بود، پذیرفتند. اما معاویه به شرایط صلح نامه عمل نکرد.

تأسیس حکومت بنی امیّه

پس از مدّتی، امام حسن (ع) به تحریک معاویه، مسموم شدند و به شهادت رسیدند. معاویه برخلاف شرایط صلح نامه، از بیت المال برای خود درباری باشکوه ساخت؛ فرزندش، یزید، را به جانشینی خود برگزید و حکومت بنی امیّه (امویان) را تأسیس کرد.

کاربرگه ی شماره ی ۱۶ را انجام دهید.

وقتی صحبت های عماد درباره ی زیارت امام علی(ع) در نجف به پایان رسید، پدر گفت: «عماد جان، حالا از کربلا برایمان بگو. من یاد سفر چند سال پیش خودم افتادم.»

عماد گفت: کربلا در این فصل بسیار گرم و خشک و سوزان است. وقتی با ماشین در جاده به سمت کربلا حرکت می کردیم به یاد روز عاشورا افتادم. در کربلا، حرم حضرت امام حسین (ع) و حرم حضرت ابوالفضل (ع) را زیارت کردیم. من در این سفر همواره فکر می کردم که چه خوب است ما پیام واقعه ی عاشورا را بفهمیم و به آن عمل کنیم.

برادر عماد پرسید: پیام واقعه ی عاشورا چه بود؟

عماد گفت: پس از شهادت امام حسن(ع)، برادرش، امام حسین(ع) به امامت شیعیان رسیدند. در آن زمان یزید پسر معاویه که مردی فاسد و ستمگر بود حکومت می کرد. یزید به طور آشکار گناه می کرد و دستورهای اسلام را زیر پا می گذاشت. او در ابتدای حکومت خود سعی کرد به زور از امام حسین (ع) بیعت بگیرد اما امام نپذیرفتند. امام حسین (ع) می دیدند که دستورات اسلام و روش پیامبر (ص) به فراموشی سپرده شده است. حاکمان به ظلم و ستم مشغول اند و از بیت المال که متعلق به همه ی مردم است برای خود کاخ هایی درست کرده اند.

بین الحرمین کربلا، حرم امام حسین (ع) و حضرت ابوالفضل (ع)

سرانجام در روز دهم محرم (عاشورا) سال ۶۱ هجری، امام با یاران اندک ولی با ایمان خود در صحرای کربلا در برابر لشکر بی شمار دشمن ایستادند.

جنگ از بامداد آغاز شد و تا بعد از ظهر ادامه داشت. در این روز، امام حسین (ع) و یاران بزرگوارش تا آخرین نفس شجاعانه جنگیدند.

دلآوری آنان در این جنگ، در تاریخ جهان بی نظیر است. آن حضرت در مورد دلیل قیام خود فرموده اند «من برای زنده نگه داشتن دین اسلام و امر به معروف و نهی از منکر قیام کرده ام.» واقعه ی عاشورا نه تنها خاندان بنی امیه را رسوا کرد و ظلم و فساد آن ها را آشکار کرد بلکه سرمشق خوبی برای قیام بر علیه همه ی ظالمان در طول تاریخ شد.

1 چرا امام حسین(ع) بر علیه حکومت یزید قیام کرد؟

۲ شما از واقعه ی عاشورا چه پیامی دریافت کردید، بیان کنید.

۳ کاربرگه های شماره ی 14 و 15 را انجام دهید.

۱ به کمک معلّم، جهت قبله را در چند مکان مدرسه پیدا کنید.

۲ یکی از خاطره های خود را از یک روز همکاری در مراسم روز تاسوعا یا عاشورا بنویسید یا نقاشی کنید.

نمایشگاهی از این آثار در مدرسه برپا کنید.

۳ اگر یکی از اعضای خانواده یا فامیل شما به سفر حج رفته است، نام مکان هایی را که از آن ها بازدید کرده است، بپرسید و بنویسید.

۴ روزهای ۱۷ ربیع الاول و ۲۷ رجب را در یک تقویم پیدا کنید و بگویید چه مناسبتی است.

۵ یکی از سخنان ارزشمند حضرت علی (ع) را جست و جو کنید و بنویسید.

با تشکر و سپاس از معلم خوبم

7CLASS.IR

پایان

